

VEST-AGDER
FYLKESKOMMUNE

ÅRSMELDING 2012

LYTTEVENNPROSJEKTET
|
VEST-AGDER

LYTTEVENNPROSJEKTET I VEST-AGDER – ÅRSMELDING 2012

Lyttevennprosjektet er i stadig ekspansjon. Pr. mars 2013 er det engasjert ca. 200 personer som lyttevenner i fylket. I flere kommuner er det lyttevenner ved alle grunnskolene. Skolene melder at lyttevennene blir satt pris på, og blir godt ivarettatt. Lyttevennene integreres i skolens sosiale liv. De drikker gjerne kaffe og spiser sammen med skolens øvrige personale. Lyttevennene blir invitert til utflukter og andre tilstelninger i skolens regi. Tidsbruken er i snitt 1,5 timer pr uke. Lyttevennernes innsats retter seg i hovedsak inn mot 3. klasse. Det er eksempler på at skolene velger å benytte lyttevenner i 2. 3. 4. og 5. klasse. I kommunene samarbeider gjerne eldrerådene og frivilligsentralene om å finne lyttevennene, og vedlikeholde oversikten over lyttevenner ved de ulike skolene. Det meldes også om lærere og rektorer som engasjerer seg i dette arbeidet.

Bro over "generasjonskløften"

Formålet med prosjektet er å gi et tilbud til den eldre generasjon og søke å bygge bro mellom generasjonene. Vi ønsker å utvikle en modell for eldres aktive deltakelse i skolen for å stimulere og motivere leseferdighet og leselyst hos barn i alderen 7 til 9 år i samarbeid med skolens pedagogiske personale. I dette arbeidet støtter fylkeseldrerådet seg på vedtak gjort i FN i 1991:

... eldre skal forbli integrert i samfunnet, delta aktivt i utforming og gjennomføring av politikken som direkte angår deres velferd, og dele sine kunnskaper, ferdigheter og erfaringer med yngre generasjoner.....

Rekruttering av lyttevenner

Den største utfordringen er å finne lyttevennene. Erfaring tilsier at mange pensjonister ønsker å ta del i dette "arbeidet", men vegrer seg for å ta kontakt til "det offentlige". Samarbeidet mellom frivilligsentralene og eldrerådene har vist seg verdifullt i dette arbeidet. Frivilligsentralene har et godt utviklet kontaktnett. I enkelte kommuner er det frivilligsentralene alene som har oppgaven med å finne og vedlikeholde oversikten over lyttevenner. Tilbakevendende annonsering i media er viktig i rekrutteringssammenheng.

Antallet lyttevenner - mars 2013

I hovedsak er det kvinner som går foran og melder seg til tjeneste som lyttevenner. Men også en del menn finner det givende å ta del i dette arbeidet. Her er to utsagn fra deltagende menn: Dette arbeidet har gitt meg en skikkelig vitamininnsprøytning! Og; Denne jobben har jeg ikke tenkt å gi fra meg!

Oversikt over antall lyttevenner i kommunene pr. februar 2013:

Songdalen kommune: 20 lyttevenner.

Mandal kommune: 25 – 30 lyttevenner

Kvinesdal: 20 lyttevenner og 6 vikarer

Vennesla: 24 lyttevenner

Sirdal: 2 lyttevenner

Farsund: 17 lyttevenner

Audnedal: 8 lyttevenner

Marnardal: 9 lyttevenner

Lyngdal: 16 lyttevenner

Åseral: "Vi er i startfasen."

Flekkefjord: 30 lyttevenner, inkludert vikarer

Lindesnes: 8 lyttevenner

Hægebostad: 2 lyttevenner

Kristiansand: 39 lyttevenner

Søgne 0 (ingen aktivitet)

Eldrerådenes og frivilligsentralenes tilbakemeldinger

Tilbakemelding til fylkeseldrerådets sekretariat om aktiviteten i kommunene er noe ujamn hva form og innhold angår. Mandal kommune har kommet fram til en god organisering av arbeidet, som godt kan danne mønster for andre kommuner:

Mandal Frivilligsentral og Mandal Eldreråd har i samarbeid hatt ansvar for prosjekt Lyttevenn i Mandal kommune. I 2012 har vi hatt mellom 25 og 30 lyttevenner i gang på alle fire barneskolene i kommunen – Furulunden skole, Ime skole, Frøysland skole og Holum skole. Det har vært i tredje klasse ved alle skolene. Frivilligsentralen har organisert det hele og skaffet lyttevenner og loset folk til de ulike skolene. Vi har hatt to møter i år hvor rektorer/lærere/lyttevenner/leder av eldrerådet og leder av frivilligsentralen har deltatt.

Skolen overtar organiseringen når lyttevennene er funnet og fordelt på de ulike skoler. Tilbakemeldinger fra skole, elever og lyttevenner er utelukkende positive.

Gode samtaler og kontakt generasjonene i mellom er av stor verdi. Selvfølgelig også økte leseferdigheter.

Rektor ved Kvås barneskole i Lyngdal, Reidar Brådland har gjort erfaringer som jeg gjerne bringer videre:

Mine erfaringer: Viktig for rektor å ufarliggjøre dette, svare på spørsmål, ta tid 1.gang til å informere grundig slik at lyttevennene er trygge på hva de skal gjøre.

Viktig med kaffikoppen i forkant.

Lyttevennene var begeistret. En av dem sa at den "jobben" ville han ikke gi fra seg.

Viktig at skolen har tenkt gjennom organisering på forhånd: sted å være, grei flyt ved henting av nytt barn, at det ikke er lyttevennen som må hente osv. Hver lyttevenn skrev under taushetsplikterklæring

Kommer sikkert neste gang til å la en lyttevenn få flere barn (4 – 5) inn i løpet av timen – det vil kunne gå greit.

Veldig flott tilbud til lyttevennene om seminaret på UIA 12.oktober. Jeg fikk gode tilbakemeldinger om at det hadde vært veldig bra. Flere fra Kvås deltok.

Fint at skolen slapp å ta seg av organiseringen i forbindelse med seminaret – takk til Lyngdal eldreråd som gjorde det.

I Kvås kommer vi til å ha en periode med dette prosjektet også i vårhalvåret. Jeg skal påta meg å skaffe tilstrekkelig antall lyttevenner i Kvås. Det vil ikke bli noe problem.

Fylkeseldrerådets møter med kommunene

Fylkeseldrerådet inviterer hvert år alle kommunenes eldreråd, med sekretariater, til en vår- og høstkonferanse. På disse møtene er lyttevennprosjektets utvikling på dagsorden. Fylkeseldrerådet har dessuten en målsetting om å besøke alle kommunene i løpet av valgperioden. Også på disse møtene er lyttevennprosjektet tema. Fylkeseldrerådets sekretariat og prosjektleder har lagt vekt på å holde løpende dialog med eldrerådene.

Ved etablering av lyttevennprosjekt i den enkelte kommune har fylkeseldrerådets prosjektleder valgt å være til stede for å gi råd og svare på spørsmål. Tilbakemeldinger tilsier at dette har vært viktig.

Prosjektleder har også tatt initiativ til å møte organisasjoner/ foreninger av ulike slag, særlig hvor det er mulighet for å finne interesserte lyttevenner. Mange skoler har gjort henvendelser for å bli orientert direkte.

Prosjektleder har vært invitert til å holde foredrag i ulike fora; Litteraturhuset i Oslo, fylkeseldrerådenes nasjonale samling, fylkeseldrerådet i Hordaland og Aust-Agder mfl.

Samarbeidet med Universitet i Agder

UiA har siden starten av prosjektet vært en interessert samtalepartner og rådgiver. Samarbeidet har bl.a. ført til etablering av en årlig "Lyttevenndag" på UiA.

Til lyttevenndagen inviteres alle involverte i prosjektet, lyttevenner, eldrerådsmedlemmer, frivilligsentraler, byråkrater og politikere. Lyttevenndagen ble gjennomført for 2. gang i oktober 2012 med ca. 100 deltakere. Målsetting er å gi faglig påfyll og dele erfaringer. Tilbakemeldinger fra deltakere er gode.

Dekan Birte Simonsen, ansvarlig for lærerutdanningen ved UiA, ble intervjuet i forbindelse med filmprosjektet:

"Hemmeligheten" bak Lyttevennprosjektet er så enkel som at man lærer å lese av å lese.

Jeg ble tidlig kontaktet av Tor Peersen i Vest-Agder fylkeskommune da Lyttevennprosjektet startet opp. Han trengte en kontakt i forhold til skole og fagutdanning. For oss var det en fin måte å aktivt delta i prosjektet, men også en måte å introdusere lærerstudentene til selve Lyttevenn tanken.

I en travel hverdag kan det, for mange barn, være sånn at de får for lite tid til høytlesning sammen med en voksen. Resultatet kan være at leseferdigheten ikke blir så god som forventet. Gjennom Lyttevenn tilbudet settes det av litt ekstra tid til høytlesning, sammen med en som har tid til å lytte, og det har vist seg å gi gode resultater. Tilbakemeldingene fra lærere er svært gode. Gjennom samtaler med lyttevennen og utveksling av erfaringer og opplevelser får eleven en mye bedre forståelse av teksten. I tillegg knyttes vennskap på tvers av generasjonene og det er kanskje minst like viktig. At lyttevennen er et eldre menneske, med god tid, gir også en trygghet og kanskje en ny dimensjon inn i barnets liv.

Ofte er lyttevennen et menneske som faktisk har god tid og ønsker å bruke den på samvær med barn. For å være lyttevenn kreves det jo ikke en pedagogisk bakgrunn, og det spennende er at barn, i en læresituasjon, møter mennesker med en helt annen yrkesbakgrunn. Det kan gi grunnlag for fine samtaler.

Den teksten som velges kan gjerne være litt vanskeligere enn vanlig slik at eleven har noe å strekke seg etter. Lyttevennen er med på å gi utfordringer, men samtidig er det en trygghet i situasjonen som gjør at eleven synes det er moro å vise ferdigheter.

Dette er også en internasjonal trend kalt Family learning og Generation learning med nettverk i mange land. Disse prosjektene er, først og fremst, rettet mot innvandrerfamilier men er allikevel en trend vi bør være bevisst på. Lyttevennprosjektet føyer seg godt inn i denne tankegangen.

Kort sagt er Lyttevennprosjektet en av de beste ideene jeg har sett og håper mange flere ønsker å engasjere seg. Kommunene bør kjenne sin besøkelsestid og ta Lyttevenntilbudet i bruk. Jeg er sikker på at denne ideen vil spre seg til andre deler av Norge og kan jeg bidra så gjør jeg svært gjerne det.

Aust-Agder fylkeskommune

Prosjektleder ble i 2011 invitert av Iveland kommunes frivilligsentral om å holde foredrag om prosjektet. Resultat: Begge grunnskolene i kommunen er i dag (april 2013) i gang med lyttevenner. Aust-Agder fylkeseldreråd er orientert om prosjektet ved ulike anledninger. Vararepresentant til fylkeseldrerådet i Aust-Agder Karl Johan Tveiten er valg som prosjektleder.

Film

I løpet av mai 2013 vil arbeid med film om lyttevennprosjektet være avsluttet. Fylkeskommunen bevilget kr. 300.000 til filmprosjektet. I tillegg til selve filmen lages en liten bok om det å være lyttevenn. Det har vært filmet ved skoler i Kristiansand, Vennesla og Flekkefjord.

Filmen produseres av Fokus Film A/S, Kristiansand.

Det er også utarbeidet en hjemmeside om lyttevennprosjektet der film, bok, medieoppslag mm legges ut. Hjemmesiden vil bli oppdatert jevnlig.

Målsettingen med film, bok og hjemmeside er å informere om lyttevennarbeidet til andre fylker, kommuner, skoler, organisasjoner mfl.